Nazwiska w łacińskich nazwach roślin

dr n. hum. Beata Olędzka, adiunkt
Studium Języków Obcych, Warszawski Uniwersytet Medyczny

Kolejną bardzo ciekawą grupę łacińskich nazw roślin stanowią te utworzone od nazwisk lub posiadające nazwiska botaników, lekarzy, znanych postaci albo bliskich autorowi.

Przykłady:

https://swissherbal.pl/produkt/magnolia/

Nazwa rodzaju „magnolia" została wprowadzona przez Charlesa Plumiera (1646–1704) na cześć francuskiego botanika Pierre'a Magnola (1637–1715). Plumier był prekusorem w nadawaniu roślinom nazw pochodzących od nazwisk wybitnych osobistości. Pierre Magnol urodził się w Montpellier i z tym miastem był związany przez całe życie. Stał się jednym z największych botaników swoich czasów, dokonując klasyfikacji roślin na rodziny, przez co ustalił pokrewieństwo pomiędzy gatunkami. *Magnolia officinalis* to drzewo średniej wielkości, dorastające do wysokości 15–20 m. Drzewa z tego rodzaju uprawiane są jako rośliny ozdobne ze względu na ich duże, piękne kwiaty. W Chinach ich marynowane płatki stosuje się do przyprawiania ryżu.

Magnolia lekarska jest najpopularniejszym gatunkiem roślin z rodzaju *Magnolia* używanym w lecznictwie. Główny surowiec zielarski stanowi kora magnolii (*Magnoliae officinalis* cortex). W tradycyjnej medycynie chińskiej i japońskiej stosuje się magnolię jako środek przeciwlękowy i przeciwdepresyjny, zmniejszający napięcie i łagodzący zaburzenia snu, a także w terapii astmy. W Korei zaś za jej pomocą od wieków leczona jest cukrzyca.

https://www.freepik.com/

Nazwa notowana w nomenklaturze botanicznej od XX w., choć prawdopodobnie pierwszy botaniczny opis herbaty trafił do Europy już w XVIII w. Karol Linneusz (1707–1778) w 1753 r. w pierwszym tomie *Species plantarum* nadał herbacie nazwę *Thea sinensis*, natomiast w drugim tomie wprowadził dla herbaty japońskiej nazwę rodzajową *Camellia* dla uhonorowania urodzonego na Morawach botanika i farmaceuty Georga Josepha Kamela (1661–1706). Kamel był jezuitą działającym w misjach na Filipinach, gdzie zainteresował się wykorzystaniem miejscowych roślin do sporządzania leków. Wyniki swoich obserwacji przesyłał do Europy, dzięki czemu stał się znany i ceniony w środowisku lekarzy, farmaceutów i przyrodników. Przymiotnik *sinensis* pochodzi od łacińskiej nazwy *Sinae* – „Chiny". Z liści i pączków herbaty chińskiej, po uprzednim przygotowaniu (suszenie, często fermentacja), przyrządza się napar nazywany herbatą.

W wielu łacińskich nazwach roślin, podobnie jak w nazwach chorób (*morbus Alzheimeri* „choroba Alzheimera", *morbus Parkinsoni* „choroba Parkinsona") pojawiają się nazwiska jako drugi człon nazwy z łacińską końcówką -i odpowiadającą dopełniaczowi rzeczowników w rodzaju męskim, np. *Clematis armandii* „powojnik Armanda", *Gerbera jamesonii* „gerbera Jamesona", *Gentiana clusii* „goryczka Klusjusza" etc.

Piśmiennictwo i źródła internetowe:

1. Koszteyn J., *Eponimy w rodzajowych i gatunkowych nazwach roślin naczyniowych upamiętniające jezuitów*, 2022: https://www.ignatianum.edu.pl/storage/files/May2022/Eponimy%20w%20nazwach%20roslin%20upamietniajace%20jezuitow.pdf [dostęp: 5.11.2025].
2. https://www.dziennikparyski.com/2015/06/pierre-magnol-i-magnolie.html [dostęp: 5.11.2025].
3. https://neuroexpert.org/suplementy/magnolia-magnolia-officinalis/ [dostęp: 7.11.2025].